

De vergeten kamer

Ann Mah

De vergeten kamer

Eerste druk 2019
Tweede druk 2020

ISBN 978-90-225-9055-3
ISBN 978-94-023-1183-9 (e-book)
ISBN 978-94-528-6125-8 (audio)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Lost Vintage*
Vertaling: Mireille Vroege
Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam
Omslagbeeld: © ArcAngel/DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam
Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

De vertaling van het gedicht 'Chanson d'automne' op pagina 330 is van W. Jonker (1992).

© 2018 Ann Mah
© 2019 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeriej bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Lutetia

*Et par le pouvoir d'un mot
Je recommence ma vie
Je suis né pour te connaître
Pour te nommer
Liberté*

En door de kracht van een woord
Begin ik aan een nieuw leven
Ik besta om jou te kennen
Om jou te noemen
Vrijheid

– uit 'Liberté' van Paul Éluard, 1942

DEEL I

MEURSAULT, BOURGOGNE

September 2015

Ik zou het nooit aan iemand hebben toegegeven, maar eerlijk gezegd had ik mezelf plechtig beloofd hier nooit meer terug te komen. Tuurlijk, ik had er talloze keren over gedroomd, over de rijen wijnstokken die over de glooiende hellingen marcheerden, met de zon als een veeg verblindende hitte aan de hemel, het glinsterende licht en de vlekkerige schaduwen. Maar mijn dromen kregen altijd een duistere wending, aan de lucht verschenen donkere wolken, in de straffe wind fluisterden de ritselende bladeren hun geheimen. Als ik wakker schrok bonkte mijn hart altijd in een vreemd ritme en had ik een brok in mijn keel die zich niet met slokjes koud water liet oplossen.

En toch was ik hier weer, op mijn eerste ochtend in de Bourgogne. Door mijn slaapkamerraam zagen de wijngaarden er precies zo uit als ik ze me had voorgesteld, weelderig groen en overladen, zo laat in de zomer. Over twee, misschien drie weken zouden we aan *les vendanges* beginnen, de jaarlijkse druivenoogst, en dan zou ik me bij een groepje plukkers aansluiten en zouden we de oogst met de hand, volgens oude traditie hier in de Bourgogne, binnenhalen. Tot het zover was zagen we het fruit steeds zoeter worden, de chardonnaydruiven rijpen tot ze de kleur van chartreuse hadden en die van de pinot noir bijna zwart worden – en wij wachtten af.

Er werd op de deur geklopt, en ik schrok op. ‘Kate?’ riep Heather. ‘Ben je wakker?’

‘Goeiemorgen!’ zei ik, en ze kwam binnen. Ze glimlachte nog precies zoals ik me van onze studietijd herinnerde: een vrolijke blik met

even wat lachrimpeltjes, en kleine, gelijkmatige tanden.

‘Ik heb koffie voor je.’ Ze reikte me een beker aan en streek haar donkere krullen uit haar gezicht. ‘Goed geslapen?’

‘Als een os.’ Ik kwam uit San Francisco, een reis van bijna vieren-twintig uur, en was zodra mijn hoofd op het kussen lag als een blok in slaap gevallen.

‘Red je het hier wel? Het is wel een beetje sober.’ Ze keek de kamer rond, waar niet veel meer stond dan het smalle bed, met knisperend schone lakens, een jassenrek van buighout dat als klerenkast moest dienstdoen, en voor het raam een aftands bureautje.

‘Nee, prima hoor,’ stelde ik haar gerust, al had ze wel gelijk: ondanks de bos vuurrode dahlia’s op de schoonsteenmantel en de geboende houten vloer die glom als honing slaagden deze lege zolderkamers er niet in hun troosteloze uitstraling van zich af te schudden, met het afbladderende behang en de kale kozijnen. ‘Volgens mij is er sinds mijn jeugd niks aan deze kamers veranderd.’

‘O ja, jij kwam hier met je moeder al, toch? Ik was vergeten dat je hier altijd kwam logeren. Het staat al bijna twintig jaar leeg. Sinds de dood van je opa. Maar wees niet bang: spoken bestaan niet, zeg ik altijd tegen de kinderen.’ Ze knipoogde lachend. ‘In de kelder staan vast nog wel wat meubeltjes. Ik heb er laatst nog een nachtkastje gezien.’

‘Ik vind het zo lief dat jullie me hebben uitgenodigd,’ zei ik in een opwelling. ‘Ik weet niet hoe ik je moet bedanken.’ Heather en ik hadden elkaar al jaren niet meer gezien, maar toen ik haar drie weken geleden een e-mail had gestuurd met de vraag of ik met hun druivenoogst mocht komen helpen, had ze meteen gereageerd. ‘Als je wilt kun je meteen komen,’ had ze geschreven. ‘Les vendanges beginnen ergens half september, maar in de tussentijd kun je ons wel met een ander project helpen.’

Nu wuifde ze mijn dank weg. ‘Doe niet zo mal – je bent familie, hoor! Je weet dat je hier altijd welkom bent. En zoals ik al zei: we zijn al heel lang van plan om de kelder eens uit te mesten. En...’ Ze aarzelde en keek even snel naar buiten. ‘... de timing is perfect.’

‘Dit is mijn eerste vakantie sinds jaren,’ bekende ik. In San Fran-

cisco werkte ik als sommelier in een restaurant, en dat betekende dat ik lange dagen maakte. Al mijn vrije tijd besteedde ik aan wijnstudie en alle reizen die ik ondernam waren gewijd aan wijnresearch. Ik nam altijd een heel late vlucht, zodat ik vanaf het vliegveld linea recta door kon naar het restaurant om de lunchgasten te bedienen.

‘Ik heb gedroomd dat ik bij Courgette at,’ zei Heather weemoedig. ‘Ik kan nog steeds gewoonweg niet geloven dat jullie gesloten zijn.’

‘Dat kwam voor iedereen als een enorme schok. Vooral nadat we die derde Michelinster hadden gekregen...’

Voor ik verder kon praten begon er buiten een machine te ronken. Ik keek naar buiten en zag een oranje tractor het erf op rollen. Mijn neef Nico zat achter het stuur. Naast hem zat nog iemand, een lange, slanke gestalte, maar door de schaduw kon ik zijn gezicht niet zien.

Heather kwam naast me staan. ‘Daar heb je Nico en Jean-Luc. Ze zijn vanochtend met de tractor naar de garage geweest.’

Ik zette mijn beker op de vensterbank, zodat er geen koffie over de rand zou klotsen. ‘Zien jullie Jean-Luc vaak?’

‘Heel vaak. Nico en hij zijn nog steeds superclose – en supercompetitief natuurlijk.’ Ze lachte. ‘Hoewel Jean-Luc een voorsprong heeft, tot Nico’s grote verdriet. Geen vrouw, geen kinderen, dus hij heeft alle vrijheid om een enorme workaholic te zijn.’

Ik sloeg mijn armen over elkaar en wist een glimlachje te produceren. Hoewel ik het gesprek van de mannen niet kon verstaan, drong het timbre van Jean-Lucs stem wel door het raam heen tot me door. Ik had die stem in geen tien jaar gehoord, maar herkende hem wel.

Alsof hij vóélde dat ik daar stond, draaide Jean-Luc zich om en keek omhoog. Ik verstijfde en hoopte maar dat de luiken me aan het zicht onttrokken. Toen liep Nico naar het huis en draaide Jean-Luc zich om. Hij boog zijn hoofd om op een klembord te kijken. Ik haalde langzaam opgelucht adem.

‘Bruyère!’ klonk Nico’s stem van onder aan de trap. ‘Heb je mijn rubberlaarzen gezien?’

‘Ik kom eraan!’ riep Heather.

‘Noemt hij je nog steeds Bruyère?’

‘Ja, je lieve neef houdt na al die jaren nog steeds vol dat Heather voor Fransen niet uit te spreken is.’ Ze sloeg haar ogen ten hemel, maar ik kreeg toch de indruk dat ze het hem wel vergaf.

Ik herinnerde me het ook nog van onze studie. ‘Eh-zère? Eh-zère?’ zei Nico dan met groeiende ergernis, tot hij op een dag haar echte naam eens en voor altijd aan de kant zette en overging op ‘*Bruyère*’, het Franse woord voor de bloeiende heidestruik. ‘Wel schattig dat hij een speciaal koosnaampje voor je heeft.’

‘Alsjeblieft, zeg.’ Ze bleef even staan, met een hand op het deurkozijn. ‘Het hele dorp noemt me Bruyère.’ Ze zette een quasizeelig gezicht op en glipte de kamer uit. ‘Als je iets nodig hebt, ik ben beneden!’ riep ze nog.

Ik luisterde naar haar voeten die de trap af vlogen, toen naar Nico’s radde Frans, naar het getetter van kinderstemmen en het gekletter van talloze plastic speeltjes die op hardhouten vloeren werden gesmeten. ‘O, Thibault!’ sprak Heather haar zoontje vermanend toe, maar een lach verzachtte haar ergernis.

Ik keek nog even snel naar buiten. Jean-Luc stond tegen de tractor geleund, met één arm omhoog om zijn ogen tegen de zon af te schermeren. Van achteren gezien zag hij er opmerkelijk genoeg nog precies zo uit als vroeger, nog steeds lang en smal, met zijn bruine haar dat in de ochtendzon goudkleurig oplichtte.

Ik hoopte maar dat hij me niet had gezien.

Tegen de tijd dat ik mijn koffers had uitgepakt en een lauwe douche in de zalmroze badkamer had doorstaan was het weer stil geworden in huis. Ik liep met mijn beker naar de keuken, op zoek naar meer koffie. Op het aanrecht lag een briefje van Heather: *Ik ben de kinderen naar zomerkamp brengen. Pak lekker koffie en brood.* Ze had er pijltjes bij gekrabbeld die naar de cafetière en naar een brood wezen.

Ik stopte een boterham in de rooster en wachtte leunend tegen het aanrecht tot die omhoog wipte. De kamers baadden in het zonlicht, dat gefilterd door de linnen gordijnen op boekenkasten en brede vloerdelen viel. In het ochtendlicht zag ik tekenen van ouderdom die

me de avond ervoor niet waren opgevallen: verkleurd behang, barsten in het plafond, afbladderende verf door waterschade uit een grijs verleden. Ik keek naar de schoorsteenmantel van de open haard in de keuken, waar Heather een paar gezinsfoto's in zilveren lijstjes had neergezet. Wat zagen Nico en zij er nog jong uit op hun trouwfoto, hun gladde wangen met nog wat babyvet. Het stijve lijfje van haar strapless jurk had haar geheim bewaard: hun dochter Anna, nog minuscuul klein, diep binnen in haar genesteld. Ik had haar geholpen de jurk uit te kiezen, in een bruidswinkel in San Francisco, maar ik had hem sindsdien nooit meer gezien. Was het dan echt al tien jaar geleden? Ik voelde me er nog steeds schuldig over dat ik niet op de bruiloft was geweest.

Ik had Heather leren kennen op de universiteit van Berkeley; we studeerden Frans, waren bevriend geraakt en hadden ons allebei ingeschreven voor een studie in het buitenland. Toen we net in Parijs waren lukte het haar bij de *boulangerie* amper om een croissant te bestellen, en ze had zo'n heimwee gehad dat ze overwoog eerder terug te gaan. Maar toen stelde ik haar voor aan mijn Franse neef Nico, en zeven maanden en een onverwachte zwangerschap later ging hun stormachtige relatie over in iets van meer blijvende aard. Ik zou normaal gesproken sceptisch zijn geweest, maar ik had gezien hoe ze naar elkaar keken als ze dachten dat niemand het zag. Nu hadden ze twee jonge kinderen en woonden ze op het wijndomein van de familie, waar Nico samenwerkte met zijn vader, mijn oom Philippe.

Mijn boterham kwam met het geluid van een terugspringende veer omhoog uit de rooster. Ik zocht een mes, ging aan tafel zitten en smeerde er boter en jam op, die fonkelde als gebrandschilderd glas. *Confiture de cerises* was de lievelingsjam van mijn moeder, gemaakt van de kersen uit de tuin van het *domaine*. De bitterzoete smaak deed me denken aan de keren dat ik hier als kind had gelogeerd en zij een lepel jam in mijn yoghurt deed en toekeek terwijl ik die helemaal opat, bang dat ik eten zou verspillen en me daarmee de woede van haar vader op de hals zou halen. Ik denk dat we allebei een beetje opgelucht waren toen *grandpère* Benoît doodging en er aan die logeerpartijtjes een einde kwam. Kort daarna gingen mijn

vader en zij uit elkaar en moest ze voor haar werk naar Singapore verhuizen. ‘Ik heb geen geduld meer met Europa – het is er zo provinciaals. Azië heeft de toekomst,’ zei ze altijd. Ik kon me niet heugen wanneer mijn moeder voor het laatst in Frankrijk was geweest. Zelf was ik hier ook niet meer geweest, afgezien van dat jaar dat ik hier had gestudeerd.

Ik at mijn toast op en zette het bekrumelde bordje in de gootsteen. Ik keek naar buiten en zag Nico en Jean-Luc door de wijngaarden de heuvel op lopen, waar ze elk moment achter konden verdwijnen. Met een opgeluchte zucht begon ik het aanrecht schoon te vegen en borden af te spoelen. Terwijl ik een wel erg plakkerig restje jam stond schoon te boenen dwaalde ik in gedachten af naar de ware reden voor mijn komst. Het Examen.

Anderhalf jaar geleden had ik het Examen voor het laatst gemaakt – ik kon er op de een of andere manier alleen maar aan denken als een woord dat met een hoofdletter werd geschreven – maar ik herinnerde me het vier dagen durende examen nog als de dag van gisteren. De vorm van de gewone glazen karaffen waarin de wijnen zaten die blind geproefd moesten worden. Het geluid van mijn pen over het papier, waarop ik van elke wijn een korte beschrijving gaf, waar hij vandaan kwam en hoe hij was geproduceerd. De smaak van ge-roosterde amandelen, vlierbloesem en vuursteen van de witte bourgogne die me versted deed staan. Het ellendige gevoel van vernedering dat me overviel toen ik besepte dat ik een van de hoogst gewaardeerde wijnen ter wereld niet had herkend – dezelfde wijn die mijn Franse familie al generaties lang maakte. De wijn die in hun bloed zat, dachten zij.

Ik wist natuurlijk best dat het Examen halen geen garantie voor succes was. Ik kende tal van vooraanstaande wijnkenners die hun neus ophaalden voor de titel Master of Wine, die het onzinnige en dure aanstellerij vonden. Maar iets in mij – het deel dat met een staalborstel van afgunst de *Wine Spectator* uitploos, het deel dat de hele nacht opleefde om systeemkaarten te maken – beschouwde het als een mislukking dat ik die titel niet had. De kwalificatie mw was een soort *master's degree*, maar dan nog prestigieuzer, als je bedacht

dat er op de hele wereld nog geen driehonderd Masters of Wine waren. Ik had me vijf jaar lang op het Examen voorbereid en daarin honderden uren en duizenden dollars geïnvesteerd aan rondwalsen, nippen en uitspugen.

Ik had het drie keer gedaan. De eerste keer was een regelrechte ramp geweest, een gênant waas van vragen, waardoor ik alleen maar nog beter had ingezien hoeveel ik nog moest leren. Een jaar later slaagde ik voor het theoriegedeelte – een aantal open vragen over wijnbouw en wijnproductie, over wijn verkopen en bewaren, en over de beste manier om hem te drinken. Maar het andere deel, de praktijk, moest ik nog halen, en dat was een nachtmerrieachtige blinde proeverij, een woud van glaswerk met daarin tientallen verschillende wijnen die ik aan de hand van hooguit een paar slokjes moest kunnen herkennen. De Master of Wine-cursus riep zichzelf trots uit tot ‘de moeilijkste test wat betreft kennis en kunde op het gebied van wijn’. En ze lieten ook elk jaar trots het merendeel van de kandidaten zakken. Ik had nog maar één kans om het Examen te halen, en daarna mocht ik het van het stijve British Institute of Masters of Wine nooit meer proberen.

‘Frankrijk is altijd je achilleshiel. En niet eens alle Franse wijnen, maar alleen de witte,’ merkte Jennifer een paar maanden geleden op toen we een van mijn praktijkexamens doornamen. ‘Grappig, want het examen beslaat nu veel meer landen dan toen ik het deed. Niet alleen Zuid-Afrika, maar ook Libanon, Australië, Oregon, Californië...’

‘Terwijl de wijnen uit de Nieuwe Wereld toen toch ook al bestonden,’ zei ik plagerig. ‘Echt niet alleen in Zuid-Afrika.’ Jennifer was geboren in Kaapstad en een fervent voorstander van pinotagewijnen.

‘Maar jij bent een kei in de Nieuwe Wereld-wijnen. Altijd geweest. Zelfs toen je pas kwam kijken. Nee, de witte wijnen uit de klassieke wijnlanden, daar moet je je op concentreren. Je bent precies het tegenovergestelde van mij.’ Jennifer keek me over haar bril heen aan. ‘Ooit overwogen om naar Frankrijk te gaan?’

‘Naar Frankrijk?’

‘Kijk niet zo verbaasd. Naar Frankrijk, ja. Je weet wel, dat land dat een béétje wijn produceert? Hoor eens, Kate, als jouw mentor is het mijn taak je ongevraagd van advies te dienen, dus: als je dat stomme examen wilt halen, moet je de Franse wijnen kennen. En als puntje bij paaltje komt ken je die niet. Dat is vreemd. Net alsof je er iets tegen hebt.’ Ze keek me doordringend aan, met een blik waarin zowel moederlijke bezorgdheid als professioneel gezag te lezen viel. Jennifer en ik hadden elkaar ontmoet in een Spaans restaurant in Berkeley, waar zij hoofdsommelier was en ik als student in de bediening werkte om wat bij te verdienen. Ze had me onder haar hoede genomen, me aangemoedigd me verder in wijn te verdiepen en me bij de Master of Wine-cursus begeleid. Zonder haar hulp was ik nooit zo ver gekomen.

Ik bloosde. ‘Volgens mij heb ik wat de bordeaux betreft veel vooruitgang geboekt.’

‘Ja, je weet genoeg om je staande te houden.’ Ze maakte een weg-
wuiwend handgebaar. ‘Maar ik bedoel échte kennis. Niet alleen het verschil tussen de streken, maar het verschil tussen de appellations. Je moet het terroir begrijpen, het verschil kunnen proeven tussen twee wijngaarden die op vijf kilometer afstand van elkaar liggen. Wijngaarden bezoeken. Wijnboeren ontmoeten. Wijn drinken. De meeste mensen zouden een moord doen voor jouw problemen.’ Ze ging wat verzitten. ‘Je spreekt toch nog Frans?’

Ik keek naar de rij halfvolle glazen. ‘Ik denk dat ik het wel weer kan oppikken.’

‘Denk er eens over na. Een lange vakantie. Minimaal drie of vier maanden. Je moet reizen en je moet er zijn als er geogst wordt. Het proces zelf meemaken.’

‘Drie of vier maanden?’ Ik had maar tien vakantiedagen per jaar. ‘Zo lang kan ik geen vrij nemen.’

‘Waarom niet? Je bent toch ook in Australië gaan werken?’

‘Dat was vlak na mijn studie,’ protesteerde ik. ‘Nu heb ik verantwoordelijkheden. Ik moet mijn auto afbetalen. De huur.’ Frankrijk, schreeuwde ik in stilte. Ik kan niet naar Frankrijk. Maar ik zei: ‘Het is te ingewikkeld.’

‘Denk er gewoon eens over na.’

‘Dat zal ik doen,’ zei ik, met de bedoeling het meteen uit mijn hoofd te zetten.

Maar toen gebeurde er het een en ander.

Om te beginnen werd ik gebeld door een headhunter. Ik vond mijn baan als hoofdsommelier bij Courgette heel leuk, en meestal onderbrak ik zo’n headhunter al voordat hij zijn verhaal kon afsteken. Maar deze keer zei de vrouw nog voor ik haar kon onderbreken een woord waarvan mijn hart een sprongetje maakte: ‘Sotheby’s.’

Ze waren bezig een lijst met kandidaten samen te stellen om een wijnafdeling in Napa Valley te openen, zei ze. Ze zochten met name mensen die zich Master of Wine mochten noemen. Een langdurig proces, maar de sollicitatiegesprekken met de mensen op de shortlist zouden pas na het Examen plaatsvinden. Ik was van harte aanbevolen door Jennifer Russell. Had ik interesse?

Aanvankelijk hield ik het af. Courgette werd alom geprezen, had drie sterren en was waanzinnig populair. Maar aan de andere kant wist ik dat ik niet mijn hele leven in het restaurant kon blijven werken. Ik wilde gaan slapen als de zon onderging, en niet omgekeerd. Ik wilde een relatie met iemand die zaterdagavond uit eten ging, niet met iemand die dan moest werken. En ik kon niet tot mijn oude dag veertien uur per dag staan en zware dozen tillen. Ik zei altijd voor de grap dat het maar één hernia scheelde of ik zou werkloos zijn, maar in feite kreeg ik juist promotie toen de vorige sommelier van Courgette vanwege een hernia ontslag moest nemen. De carrièreswitch lonkte, vooral die baan bij een prestigieus veilinghuis als Sotheby’s: samenwerken met verzamelaars van vintagewijnen, sales organiseren, een regelmatige, goedbetaalde, felbegeerde baan met goede arbeidsvoorwaarden. Ja, zei ik, ik had interesse. Nee, verzekerde ik haar, het Examen was geen probleem. Hoopte ik.

Wat er vervolgens gebeurde was voor ons allemaal een grote schok. Op een miezerige middag in juli, echt zo’n kille, grijze dag als je zomers wel vaker in San Francisco hebt, werd Bernard ‘Stokie’ Greystokes – bon vivant, wijnliefhebber, eigenaar van Courgette – gearresteerd op verdenking van verduistering. Hij werd tussen de

lunch en het diner door de FBI geboeid afgevoerd. Een paar dagen later kregen we bij aankomst in het restaurant de harde waarheid te horen. Stokie was blut, het restaurant was failliet en wij waren allemaal onze baan kwijt. Na vijftien jaar sloot Courgette voor altijd zijn blauw-met-wit gestreepte deuren.

We doken met zijn allen een café drie straten verderop in. Margarita's maakten plaats voor shotjes tequila, en toen voor nog meer tequila, zo uit de fles. We klampten ons aan elkaar vast, geschrokken over Stokie, verdrietig om Courgette, in paniek om onze bankrekening. Maar toen ik diep in de nacht met barstende koppijn wakker werd, dwong ik mezelf praktisch na te denken. Ik had wat spaargeld, genoeg om het een paar maanden uit te zingen. Maar het Examen was pas over bijna een jaar. Ik moest een baan zien te vinden.

‘Waarom gebruik je die tijd niet om je helemaal op de voorbereiding voor het examen te storten?’ zei Jennifer toen ze me de volgende ochtend belde. ‘Als je het mij vraagt is dit je kans om eens wat langduriger op wijnreis te gaan.’

‘Behalve dan dat ik geen cent te makken heb.’

‘Dan verhuur je je appartement toch via Airbnb? En van je spaargeld koop je een ticket naar Frankrijk. Had jij geen familie met een wijngaard in Meursault?’

‘Ja...’ bekende ik.

‘Vraag of je een paar maanden mag komen logeren. Zeg dat je in ruil voor kost en inwoning in de wijngaard wilt helpen. Ik heb nog nooit meegemaakt dat een wijnboer een gratis arbeidskracht weigert. En bovendien,’ zei ze enthousiast, want ze begon er al helemaal warm voor te lopen, ‘als je voortmaakt, ben je er al voor les vendanges!’

Jennifer kon koppig en bemoeizuchtig zijn, maar in al die jaren dat ik haar kende had ze me nog nooit een slecht advies gegeven. Ik slikte mijn trots in, schreef Heather en Nico, en een paar weken later zat ik, wat ik nooit voor mogelijk had gehouden, in een rechtstreekse vlucht naar Parijs.

‘Daar gaan we.’ Heather draaide aan de knop en de deur ging piepend open; erachter lag een trap die naar een poel van duisternis afdaalde. ‘Zet je schrap,’ zei ze ook nog.

Ik liep achter haar aan de trap af naar de kelder, ademde de koele, vochtige lucht in, die vaag naar schimmel rook. Aan het plafond hing een peertje dat een zwak licht wierp op de bergen rotzooi waarmee de ruimte vol lag. Uit open kartonnen dozen puilden oude kleren, er lagen scheefgezakte stapels tijdschriften en kranten, opgestapelde kapotte meubels dreigden om te vallen en ons te verpletteren. Ik zag televisies van nog vóór de afstandsbediening, een radio van vóór de televisie, een gebarsten globe van vóór de Sovjet-Unie en diverse ventilators van vóór de moderne elektriciteit. En dan had ik het nog maar over het deel van de kelder dat vlak voor ons lag.

Heather keek omhoog. ‘Christene zielen,’ fluisterde ze. ‘Verme-nigvuldigt die troep zich hier terwijl wij slapen?’

‘Het lijkt wel een aflevering van *Hoarders*.’

‘Hè?’ Ze rukte haar blik los om mij te kunnen aankijken.

‘Je weet wel, dat realityprogramma waarbij mensen zich van top tot teen in zo’n pak hullen om iemands huis te gaan schoonmaken.’

‘Bestaan daar hele televisieprogramma’s over? Jeeetje, ik heb soms echt het gevoel dat ik niet meer weet wat er in Amerika allemaal speelt.’

‘Er zijn mensen die zo veel spullen verzamelen dat ze er dood aan

gaan. Dan komen ze onder een berg spullen terecht en dan stikken ze.’

‘Zijn wij die gasten met zo’n pak aan of de mensen die levend begraven worden?’

‘Kan allebei.’

‘Ik zou erom willen lachen,’ zei ze somber, ‘maar het zou wel eens allebei waar kunnen zijn.’ Ze rolde een rol vuilniszakken open. ‘Kom. Jij begint aan die kant, ik aan deze kant, en dan komen we elkaar in het midden tegen, waarschijnlijk ergens volgend jaar februari. Lijkt dat je wat?’

‘Prima.’ Ik knikte en zij trok een paar zwarte plastic zakken los en reikte me die aan.

Heather had na de lunch met me naar Beaune willen gaan, om wat door de kronkelige straatjes van het oude centrum te slenteren en limonade te drinken op de place Carnot. ‘Het is je eerste dag,’ had ze gezegd. ‘We hebben nog alle tijd om *la cave* uit te ruimen voor de vendanges beginnen.’

En toch had ze bijna een opgeluchte indruk gemaakt toen ik had voorgesteld om maar meteen aan de slag te gaan. ‘Ik wil zo veel mogelijk helpen,’ had ik gezegd, en dat was voor een deel ook waar. Ik zei er niet bij dat ik nog niet toe was aan een middagje herinneringen ophalen of aan de vertrouwelijke gesprekken van twee vriendinnen die elkaar tien jaar niet hadden gezien.

Nu waren we gezellig in stilte aan het werk, met alleen het geluid van scheurend karton en het geritsel van plastic zakken. Zo nu en dan riep ik wat er in een doos zat. ‘Vieze kinderyjama’s. Gebarsten speentjes. Aangevreten speelgoedbeesten.’

‘Weg ermee!’

‘Tets van duizend stoffen luiers.’

‘Weg ermee!’

‘Een soort middeleeuws martelwerktuig?’ Ik hield een plastic ding omhoog waar rubberen slangetjes aan bungelden.

‘O jesus, mijn kolfapparaat. Weg ermee!’

Het was vreemd, bedacht ik, terwijl ik door deze aandenkens rommelde, om te bepalen of ze bewaard moesten worden zonder dat ik

er de gevoelswaarde van kende. Zoals bijvoorbeeld deze stapel polyester shirtjes in schreeuwerige kleuren, die zo statisch waren dat ze aan elkaar kleefden. Ik hield er een omhoog en knipperde met mijn ogen vanwege de felgele en blauwe strepen; op de rug stond de naam CHARPIN, met daaronder heel groot het cijfer 13. ‘Voetbalkleren... van Nico misschien?’ riep ik.

‘Weg ermee!’ En toen, iets zachter: ‘Maar niet tegen hem zeggen, hoor.’

Ik legde een van Nico’s voetbalshirts op de stapel ‘bewaren’ en stopte de rest in een vuilniszak. Toen ik de volgende doos openmaakte voelde ik iets van zacht leer; ik haalde er een paar piepkleine schoentjes uit met veters van verschoten roze lint. Ik draaide ze om en zag op de zooltjes een naam geborduurd staan – Céline – en wist dat de schoentjes van mijn moeder waren geweest, die in dit huis was opgegroeid. Ik kon me haar met geen mogelijkheid voorstellen als een baby met zoiets schattigs aan haar voetjes. In mijn herinnering zag ze er altijd zakelijk uit, keurig verzorgd en met haar blonde haar in een onberispelijke bob.

Ik aarzelde even. Moest ik die schoentjes voor haar bewaren? Ze had nooit sentimenteel over haar afkomst gedaan. Tegen de tijd dat ik werd geboren had ze haar moedertaal al vaarwel gezegd – ze was zelfs haar accent kwijtgeraakt – en ‘om belastingtechnische redenen’ afstand gedaan van haar Franse staatsburgerschap, die ze geen van beide aan mij had doorgegeven. Maar deze schoentjes waren een van de weinige dingen die nog van haar jeugd over waren. Ik legde ze voorlopig op de stapel ‘bewaren’.

Onder in de doos vond ik een heel klein matrozenpakje in geel geworden stof, met een vierkante kraag en koperen knopen. ‘O, kijk eens!’ riep ik uit. ‘Dat moet van oom Philippe geweest zijn.’ Ik pakte een lege kartonnen doos. ‘Ik maak wel een doos voor tante Jeanne en hem.’

Heather kwam naar me toe en pakte het kledingstuk van me aan. Ze aarzelde. ‘De ouders van Nico zijn met vakantie op Sicilië.’

‘Maar ze kunnen het toch allemaal uitzoeken als ze terug zijn?’

Ze aarzelde opnieuw, en zelfs in het halfduister zag ik dat ze een

kleur kreeg. ‘Ja, je hebt waarschijnlijk gelijk,’ zei ze toen maar, en voor ik verder kon vragen liep ze terug naar haar kant van de kelder.

Aan het eind van de middag waadden we door een zee van uitpuilende vuilniszakken. Toch zag de kelder er vreemd genoeg uit of er niks aan was gedaan, met nog steeds allemaal bergen troep erin. ‘Volgens mij komt er zodra we ons omdraaien weer zo’n berg uit de grond omhoog,’ kreunde Heather terwijl we dozen en plastic zakken de trap op en naar buiten droegen, waar we ze in de laadbak van Nico’s pick-up hesen. Maar na een kop thee en wat koekjes kregen we weer moed. Toen we weer in de kelder waren stapelden we wat dozen op en slaagden we erin anderhalve vierkante meter keldervloer vrij te maken. Heather sleepte er een koffer naartoe, een rechthoekig overblijfsel uit een ander tijdperk, met harde zijkant, bekraste leren stukken en een messing sluiting. Aan de bovenkant bungelde een dik leren handvat los.

‘Zie je jezelf al met dit ding rondzeulen? Zonder wielotjes?’ Ze ging op haar knieën zitten om de sluiting open te maken. ‘*Hmmf.*’

‘Wat is er?’ Ik keek op van een doos boeken.

‘Hij klemt.’

‘Hier.’ Ik wurmde me langs een metalen kast. ‘Laat eens kijken.’ Ik ging op mijn knieën voor de koffer zitten en zag dat naast het dikke handvat een naamplaatje van versleten leer zat, met daarop de initialen H.M.C. Ik probeerde de sluiting. ‘Hij zit op slot. Heb je een sleutel? Kijk eens op de grond.’

Ze zette de zaklamp van haar mobiele telefoon aan en ging met de lichtbundel over de vloer. ‘Ik zie niets.’ Ze probeerde de sluiting nog een keer. ‘Kunnen we het slot niet forceren? Hebben we hier ergens een gereedschapskist?’

‘We kunnen het proberen.’ Ik voelde in de zak van mijn spijkerbroek. ‘Hiermee?’ Ik stak haar mijn kurkentrekker toe.

Ze moest lachen. ‘Heb je dat ding altijd bij je?’

‘Voor noodgevallen.’ Ik gaf haar de kurkentrekker.

Ze stak de punt in het slot en sloeg erop met de rug van een woordenboek Frans-Engels. ‘Ik weet niet of dit lukt.’ Het dikke boek kwam tegen haar duim, en ze kreunde.